יג א סמג לאוין קסח :
[ע"ש בתוס' ד"ה מנין]
יד ב מיי' פ"ט מהלכות מאכלות אסורות הל' ג סמג לאוין קלז :
טו ג מיי' פ"ד שם הל' כב סמג לאוין קלה:
טז ד מיי' פ"ט שם הל' [illegible]
יז ה שם סעיף כה :

ולחזקיה למאי הלכתא איתקש דם למים?
לכדר' חייא בר אבא דאמר ר' חייא בר אבא
א"ר יוחנן *מנין לדם קדשים שאינו מכשיר
שנאמר °לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים דברים יב
דם שנשפך כמים מכשיר, שאינו נשפך
כמים אינו מכשיר: והרי אבר מן החי דכתיב
°לא תאכל הנפש עם הבשר ותניא *רבי נתן שם
אומר *מנין שלא יושיט אדם כוס יין
לנזיר, ואבר מן החי לבני נח ת"ל °ולפני עור ויקרא יט
לא תתן מכשול הא לכלבים שרי? שאני
אבר מן החי דאיתקש לדם דכתיב °רק חזק דברים יב
לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש
ולחזקיה למאי הלכתא איתקש אבר מן
החי לדם? אמר לך: דם הוא דאיתקש לאבר
מן החי מה אבר מן החי אסור אף דם מן החי
אסור, ואי זה? זה דם הקזה שהנפש יוצאה
בו: והרי שור הנסקל דרחמנא אמר °לא שמות כא
יאכל את בשרו *ותניא ממשמע שנאמר
°סקול יסקל השור איני יודע שהיא נבלה שם
ונבלה אסורה באכילה ומה ת"ל לא יאכל
מגיד לך הכתוב שאם שחטו לאחר שנגמר
(את) דינו אסור, אין לי אלא באכילה, בהנאה
מנין? ת"ל °ובעל השור נקי, מאי משמע? שם
שמעון בן זומא אומר כאדם שאומר לחבירו
יצא פלוני נקי מנכסיו ואין לו בהם הנאה של
כלום טעמא דכתב ובעל השור נקי דאי
מלא יאכל איסור אכילה משמע איסור
הנאה לא משמע? לעולם לא יאכל איסור
אכילה, ואיסור הנאה משמע ובעל השור
נקי להנאת עורו הוא דאתא ואיצטריך: ס"ד
אמינא לא יאכל את בשרו כתיב בשרו אין
עורו לא, קמ"ל, ולהנך תנאי דמפקי ליה
להאי קרא לדרשה אחרינא לחצי כופר
ולדמי וולדות, הנאת עורו מנא להו? נפקא
להו מאת בשרו את הטפל לבשרו ואידך
*את לא דריש כדתניא *שמעון העמסוני
ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל [חגיגה יב.]
אתים שבתורה כיון שהגיע °לאת ה' אלהיך דברים
תירא פירש, אמרו לו תלמידיו רבי כל אתים
שדרשת מה תהא עליהן? אמר להם כשם
שקבלתי שכר על הדרישה כך אני מקבל
שכר על הפרישה עד שבא ר"ע ודרש את
ה' אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים
והרי ערלה דרחמנא אמר °ערלים לא יאכל ויקרא יט
ותניא ערלים לא יאכל אין לי אלא איסור
אכילה, מנין שלא יהנה ממנו שלא יצבע בו
ולא ידליק בו את הנר? ת"ל וערלתם ערלתו
ערלים לא יאכל לרבות את כולם טעמא דכתב רחמנא וערלתם ערלתו ערלים
הא לאו הכי הוה אמינא איסור אכילה משמע, איסור הנאה לא משמע? לעולם
לא יאכל משמע בין איסור אכילה בין איסור הנאה ושאני התם דכתיב לכם,
ואצטריך, סלקא דעתך אמינא הואיל וכתב לכם שלכם יהא קמשמע לן, ואלא
השתא דכתיבי הנך קראי, לכם למה לי? לכדתניא *לכם לרבות את הנטוע
לרבים

ולחזקיה. דאמר לעיל איסור הנאה דחמץ מלא יאכל הא לא תאכל ולא תאכלו לא משמע ליה הנאה: **למאי הילכתא איתקש דם למים.** למשרייה בהנאה ומהיכא תיתי לך דניתסרו, ומנבילה לא אותביניה לחזקיה למאי איצטריך קרא למשרייה דאי כר' יהודה סבר לדברים ככתבן הוא דאתא ואי כר"מ סבר לה אצטריך להקדים נתינה דגר למכירה דנכרי: **לא תאכל הנפש עם הבשר.** בעוד שהנפש בו: בני נח נאסר להם אבר מן החי דכתיב (בראשית ט) אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו: **לפני עור.** אלמא לא מיתסר אלא משום לפני עור לא תתן מכשול אבל בהנאה אחריתי כגון לכלב שרי: **לבלתי אכול הדם.** סיפיה דקרא לא תאכל הנפש וגו': **מה אבר מן החי אסור.** באיסור האמור בו אף דם מן החי אסור באיסור האמור בו כלומר כרת משום דם גמור מהו דתימא רק חזק לבלתי אכול הדם בזובחת מבקרך ומצאנך דכתיב לעיל קאי ודם זביחה הוא דאסור אבל דם הקזה מותר: **ואיזה זה.** כלומר על איזה דם מן החי אסור משום דם הא דם הנפש כתיב על דם הקזה של בהמה שהנפש יוצאה בו יש ד' מיני דמים בהקזה כדאמרינן בכריתות (דף כב.) בתחלה שותת ולבסוף מקלח ואח"כ משחיר וסופו שותת, יש מהן שאין הנשמה יוצאה בו ויש מהן שהנשמה יוצאה בו והתם תניא איזהו דם הקזה שהנשמה יוצאה בו כל זמן שמקלח כו': **שאם שחטו כו'.** והכי אמר קרא סקול יסקל השור ואי לא סקלו אעפ"כ לא יאכל את בשרו: **איסור הנאה לא משמע.** וקשיא אפילו לחזקיה וכ"ש לרבי אבהו: **ולהנך תנאי.** דבב"ק פ' שור שנגח (דף מא: ומב.) דמפקי ליה להאי נקי לדרשה אחרינא לאשמעי' דתם פטור מחצי כופר דקאמר נקי מחצי כופר אם המית איש, דאילו מועד משלם כופר שלם והתם אפי' חצי כופר לא משלם ואיכא דמפיק ליה לדמי וולדות אם נגח אשה הרה ויצאו ילדיה: **ואידך.** דנפקא ליה הנאת עור מנקי: **את לא דריש.** לריבויא דסבר לה כשמעון העמסוני שפירש כל אתים שבתורה לרבות כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא אמר מה ארבה לירא עמו, פירש מכולן וחזר בו מכל ריבויין שדרש דמדהא לאו לרבויי אתא כולהו נמי לאו לרבויי אתו: **לרבות תלמידי חכמים.** שיהא מורא רבך כמורא שמים: **ולא יצבע בו.** כגון בקליפי אגוזים שהשומר אסור משום ערלה כפרי עצמו: **ולא ידליק בו את הנר.** כגון בשמן של ערלה: **והשתא דכתיבי הני קראי.** לאסריה: **לכם.** דמשמע התירא למאי אתא:
לרבים

ואבר מן החי לבני נח. תימה כיון דבאבר מן החי של נכרי מיירי כדאמר בפ"ק דמסכת ע"ג (דף ו:* ושם) מדקתני לא יושיט ולא קתני לא יתן א"כ היכי דייק דשרי בהנאה אי לאו לפני עור וי"ל דכיון דבשכר היה אסור להושיט דאסור להשתכר באיסורי הנאה אף על גב דדיעבד שכרו מותר כדמשמע בפ' בתרא דמס' ע"ז (ד' סב.) מכל מקום אסור לכתחלה ובחנם נמי אסור דמה שמחזיק לו העכו"ם טובה חשיב כמשתכר והא דאמר בסוף אלו מציאו' (ב"מ לב:) גבי אם היתה טעונה יין נסך אין זקוק לה ואי אמרת צער בעלי חיים דאורייתא אמאי אין זקוק לה אע"ג דחשיב כמשתכר באיסורי הנאה ואסור אפילו בחנם מ"מ כיון דאינו מתכוון שיחזיק לו טובה ומשום צער בעל חיים חשיב כמו *לא אפשר ולא מיכוון דשרי א"כ אין זקוק לה משמע ליה אפילו שלא בפני נכרי דאין מחזיק לו טובה:

סלקא דעתך אמינא בשרו אין עורו לא. וא"ת ליפתוק מעורו ומבשרו ויש לומר דאיצטריך בשרו אע"ג דעבדיה כעין בשר ומאן דלית ליה הא דרשה בפ' שור שנגח ד' וה' (ב"ק מא.) אתא לדרשה אחרינא*:

מנין שלא יצבע. וא"ת כיון דנפקא לן דאסור בהנאה אמאי איצטריך לאסור צביעה והדלקה ואור"י דס"ד דצביעה לא חשיב הנאה דלא הוי אלא חזותא בעלמא כדאמר בהגוזל (שם קא. ושם) אהך מילתא גופא וכן הדלקה סלקא דעתך דשריא כיון דהוי דרך ביעורו ולמ"ד *אין שבח עצים בפת דשרי עצים בהדלקה הא דאסר קרא הכא היינו בשמן דהוי בעין כשדולק בנר אבל עצים נעשה גחלים והשלהבת בא מן הגחלים ואם תאמר אמאי איצטריך קרא גבי תרומה טמאה להתיר דדרשי' *לך שלך תהא להסיקה תחת תבשילך דהכא איצטריך קרא למיסר ויש לומר דסלקא דעתך דנילף ממעשר הקל דאסר ביה הבער' דכתיב לא בערתי ממנו כדאמר בפ' במה מדליקין (שבת כה. ושם) ומה מעשר הקל אמרה תורה וכו':

לכם למ"ל לכדתניא. הקשה הר"י מקורבל אמאי איצטריך ג' ערלים ליכתוב תרי ערלים לצביעה והדלקה ועל כרחך אתי' לכם לנטוע לרבים דאי להיתר הדלקה אתא לא לכתוב לכם ולא חד מהנך ערלים ונאסור מלא יאכל הנאה ומחד ערלים צביעה והדלקה אין קרא לאסור ואין לומר דמלא יאכל משמע לאסור אפילו צביעה והדלקה ואי הוה כתיב לא יאכל וחד ערלים הוה אסרינן מלא יאכל כל הנאה וערלים לשום דרשה והא דמצרכי' קראי לצביעה והדלקה היינו משום דכתב לכם דלכם משמע להתיר כל הנאה ולהכי אי הוה כתיב תרי ערלים ולכם הוה שרינן הדלקה אי אפשר לומר כן דמלא יאכל לא שמעינן צביעה דהא חזותא בעלמ' הוא כדאמר בהגוזל (ב"ק קא. ושם):
נטוע

[לקמן כה:]
[illegible] לד:]
[לקמן כו:]
[שבת כה.]
[קדושין נז. נזיר סה: סוטה יז. ב"ק מא: מנחות יח: בכורות ו: נדה לה:]

רבינו חננאל

ולחזקיה דאמר כל איסור דלא כתיב ביה לא יאכל מותר בהנאה הרי דם דלא כתיב בהו לא יאכל למה לי למתני כמים למשריה הא שרי וקאי ושני' לא אתא למשרי לדם בהנאה דהא פשיטא ולא צריך קרא ולא אתא לאשמעי' אלא האי מנין לדם קדשים שאינו מכשיר שאין אני קורא בו תשפכנו כמים אלא על המזבח: הרי אבר מן החי שנא' לא תאכל הנפש עם הבשר ותניא ר' נתן אומר מנין שלא יושיט אדם כוס לנזיר ואבר מן החי לבני נח כו' ולחזקיה למאי הלכתא איתקש לדם אמר לך חזקיה הדם למד מן אבר [מן] החי שנאמר רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש לא תאכל הנפש עם הבשר מה אבר מן החי אסור אף דם מן החי אסור להאכילו לבני נח ואיזה זה דם הקזה שהנשמה יוצא בו וענוש כרת: הרי שור הנסקל דכתיב ולא יאכל את בשרו וטעמא דכתיב ובעל השור נקי לאסרו אפי' בהנאה מכלל דלא יאכל איסור הנאה לא משמע וקשיא לתרווייהו ושנינן לעולם מלא יאכל נפקא ליה אפילו איסורי הנאה והאי ובעל השור נקי מבעי ליה דאסור אפי' להנאת עורו כו' והרי ערלה דכתיב ערלים לא יאכל כו' וקשיא לתרווייהו ושני' לעולם לא יאכל אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע ואצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל וכתב שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל הוי אמינא שלכם הוא ומותר בהנאה קמ"ל הני קראי למיסר ואמרי' לכם מבעי ליה לכדתניא לכם להביא

חולין [לג.] לו:
לעיל טו. [כ.]
ע"ג ו.
ב"ק מא.
קדושין נו:
ב"ק מא.
קדושין נז.
בכורות ו:
[ע"ש]
קדושין נו:
ב"ק קא.